

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 32 (294) || 15. augustil 1927 a. || VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75^oo, tekstis 100^oo kallim.

Aadressi muutmine 30 mk.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) E. Kübarsepp, Seaduste kogu XVI köite II jagu. 2) A. Dadashev, Kriminaalseadusandluse suhtumine prostitutsiooni. 3) Politseiametnikkude ümberpaigutamisest. 4) Veel kord sõjariistade tarvitamisest. 5) Oskuskatsetest politseiametnikkudele. 6) Maa rajooni konstaablite kviitungiraamatuid. 7) Aruanne politseiametnikkude abiandmise kapitali komitee korjanduse kohta. 8) Ametlik osa. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Kuulutusi.

Seaduste kogu XVI köite II jagu. (Kroonu vastuvaidlemata sissenõudmiste seadustik.) E. Kübarsepp, siseministri abi. (Järg.)

Võrreldes vastuvaidl. nõudm. seadustikkude ts. kohtupidamise seadusega kinnisvara üleskirjutamise ja hindamise suhtes, leiame mõnesuguseid lahikuminekuid, näiteks, tähtajas, mida kinnisvara omanikule määratakse ilmumiseks üleskirjutamise juure, milleks temale kutse saadetakse. Kohtupidamise sead. järele on see tähtaeg 2 kuud, seadustiku järele 6 kuud (§§ 51 ja 52); kohtupid. sead. §§ 1845 ja järgm. määravad Baltimaade kohta mõne erandi üldisest ts. kohtupid. sead. ettenähtud korrast toimetustes enne kinnisvarade varanduste oksjonil müüki, milliseid erandeid seadustik ei sisalda jne. Sellega jõuame lõpulikule

otsusele, et kuna kinnisvarade müük oksjonil ei ole mingil viisil teostatav seaduslikus korras, nagu seda ülalpool näitasime, ei tule ega saa käsitada tema määrusi ka müügile määramisele eeskäivatele toimetustel, see on kinnisvara üleskirjutamisel ja hindamisel. Kui politseil tuleb üles kirjutada kinnisvara administratiiv-korras võlgade sissenõudmiseks vallasvara puudusel, siis tehku tema seda niisama kohtupidamise seaduse järele, nagu sel korral, kui tema, täites kohtuotsust kohtupristavi asemel, pöörab nõudmise kinnisvara peale, s. o. käies tsiviilkohtupid. sead. reeglite järele.¹⁾

Neil põhjustel tuleb kroonu vastuvaidl. seadustikust maksvusetuks lugeda kinnisvarasse puutuvad §§ 31, 48, 50—52, 57, 60—77, 89—102, 110—113, 116, 124, 125, 130—131, 137, 146—158, 164, 173, 177, 180, 187—190, 195—307, 356—364, mis puudutavad ainult kinnisvara vene seaduste mõttes.¹⁾

Enne kui lõpetada seadustiku käsitamist kinnisvarade suhtes, peame seisukoha võtma sama seadustiku § 11 ettenähtud kinnisvara keelu alla panemise kohta enne üleskirjutamist ja hindamist. Sama seadustiku § 31 järele keeld kinnisvara peale ostu-lepinguid ja obligatsioonide teha, pannakse peale administratsioonide nõudmisel, notariaalseadustes ettenähtud korras.

§ 12 järele saadab kroonu- või administratsioon ringkonnakohtu vanemale notarile keelu pealepanemise nõudmise juures ära kirja oma otsusest, milles peab olema tähendatud: 1) nõudmise suurus ja liik, 2) seadused, mille alusel nõudmine peale pandud. Need kolm §-i (11, 12 ja 31) kinnisvarade suhtes ei ole meil kohaldatavad järgmistel kaalutlustel.

Notariaalseadus maksis Baltimail eranditega, mida määravad selle seaduse §§ 217—377. Kinnistusosakonna raamatutesse (registritesse) ei kanta keeldu ostulepingute ja pantkirjade tegemiseks teatud liikuva varanduse peale, nagu seda tegid ringkonnakohtu vanemad notarid oma aktides § 154 p. 5 lisa § 1 põhjal, vaid tehakse ainult märkusi (§ 316 p. 4) nõudmiste kohta kinnisvara vastu administratiivasutustelt ja need märkused ei takista ostulepingute või pantkirjade kinnitamist (v. § 317 viimane lause), kuid annavad märkusena sissekantud nõudmisele eesõiguse vanaduse järjekorras kõigi nende vastu, kelle õigused on hiljem sisse kantud. Selle järele ei oleks õige põhjendada administratiivasutuse pööramist kinnistusosakonna poole nõudmise kindlustamiseks seadustiku §§ 11, 12 ja 31 põhjal, vaid seda õigust tuleb tuletada notariaalseaduse § 316 p. 4-st, mis käib

¹⁾ Siia peab juure lisama, et 1926. a. jooksul ei ole Eestis ühtegi kinnisvara politsei poolt üles kirjutatud maksude ja trahvide sissenõudmiseks, küll on aga kinnisvara üleskirjutamist politsei poolt toimetatud kohtuasutuste käsul.

²⁾ Vene tsiviilseaduste (X. köite § 384) järele loetakse liikumata varanduseks maad ja igasugused kõlvikud, majad, vabrikud, tehased, poed, hooned ja tühjad asukohad ja raudteed. Balti eraõiguse põhjal hoone ilma maata ei loeta kinnisvaraks.

järgmiselt: Märkustena kantakse sisse... p. 4) administratiivasutuste ja isikute nõudmised, millele seadus annab vastuvaidlematuse omaduse, kuni need märkused peatükkidega asendatakse.

Kõigil neil kaalutlustel jõuame otsusele, et kroonu vastuvaidlemata seadusliku määrused liikumata varanduse suhtes ei ole Eesti vabariigis maksvad. Võiks küsimus tekkida nende määruste maksvuse kohta Petseri- ja Narvatagustel maal, kuid 17. dets. 1926. a. seaduse („R. T.“ nr. 2 — 1927) maksmahakkamisega kinnistusraamatute ja registreerimise kohta neil maa-aladel, hakkab seal maksma kinnisvarade suhtes sama kord kui mujal Eestis.

T.-H. rahukogu liige T. Grünthal (admin. finantsteaduste käsiraamat Tallinn, 1927, toim. õigust. E. Mets, lehek. 469) arvab, et politsei ülesannete hulka ei kuulu märkuste sissekandmine krepostijaoskonna raamatutesse riigi nõudmiste kindlustamiseks, mille eest peavad riigi- või administratiivasutused ise hoolitsema. Hra Grünthal oma väidet lähemalt ei põhista. Meie ei saa seda omaks võtta järgmistel kaalutlustel.

Ülalpool tsiteeritud notariaalsead. § 316 p. 4 järele võivad nõudmised märkuste tegemiseks kinnistusosakonna raamatutes tulla admin.-asutustelt ja „isikutelt“ seega not.-seadus ei takista nõudmise sissesundijal politseiametnikku (isikut) pöörata kin.-osakonna poole seesuguse nõudmisega. Ta peabki möödapääsemata seda tegema, kui teostab kohtuotsuse, mille täitmine tema peale pandud kohtupristavi asemel (kohtuasut. sead. § 310), kuna ta tsiviilkohtupid, seaduse § 1847 järele ühes teadaandega võlgnikule teatab sellest kinnistusametnikule märkuste tegemiseks. Miks peaks administratiivnõudmise puhul pol. ametnik teisiti toimetama ja võlgnikule võimaldama oma kinnisvara võõrandada või koormata uute võlgadega sel ajal, kui kestab kirjavaetus täidesaatva pol. ametniku, maksu-määraja asutuse (või ametniku) ja kinnistusosakonna vahel, kuna pol.-ametnik peab võlgnikule teatama, et asutakse sissenõudmisele kinnisvarast. Kui üleskirjutus tehtud, saadab pol.-ametnik toimetuse rahukogu esimehele korralduse tegemiseks kinnisvara müümiseks, mida administratiivsel teel toimetada ei saa, nagu ülalpool selgitatud.

Viivitamata märkuste tegemine kinnistusraamatutes on ametniku seisukohalt

küllalt tähtis, sest selle tegemata jätmise võib tagajärjena kaasa tuua karistuse ja varanduslise vastutuse. Karistuse norm on nähtud ette n. s. § 352, kuna arve seaduse 1. raamatu § 385 järele siis, kui ametniku või asutuse lohakuse või viivituse tõttu kroonu nõudesumma sissenõudmine osutub võimatuks, pööratakse nõudmine nende vastu, kes süüdlased selles, et keeld või arest vastava varanduse peale panemata jäetud.

Vallasvaradest võlgade sissenõudmisel tuleks vastuv. seadustiku järele toimetada järgmiselt: (§ 11) „Vallasvara peale pannakse arest (§ 32—35), mille järele ta kroonu sekvestri alla võetakse ja avalikul enampakkumisel ära müüakse.“ Sõna aresti järele juhib § 11 klambrites tähelepanu §§ 32—35 peale, millede järele aresti pealepanemist vallasvarale korraldab kubermangu valitsus valitsuse asutuste nõudmisel. § 33 ähvardab üldistes sõnades karistusega lohakuse eest, millest ülalpool rääkisime üksikasjaliselt; § 34 määrab, et arest pannakse peale ainult nõude suuruses ja § 35, et vallasvara aresti alla panemise juures kirjutatakse tema üles, hinnatakse ja võetakse hoiule seadustiku III osas antud reeglite järele.

Kubermangu valitsuse poole pööramine pole enam võimalik, kuna teiselt poolt maksvad seadused ei nõua, et kub. valitsuse aset täidaks siseministerium. Sellepärast on ka riigikohus seisukohale astunud, et vastuvaidlemata riigi võla sissenõudmiseks ei ole tarvis pöörata siseministeriumi, vaid otsekohe kohaliku jaosk. komissari poole, sest kub. valitsus tegutses säärastel juhtumistel kohaliku politsei ülemusena, kuna meil maksva politsei korralduse seaduse järele vastuvaidlemata sissenõudmiste asjus võib otsekohe pöörata kohalikkude politseiasutuste poole.

Missugust tegevust mõistetakse § 11 nimetatud „aresti“ all, selgub § 35*), et see on üleskirjutamine, hindamine ja hoiule võtmine, mis on aga siis kroonu sekvestri alla võtmine, millest § 11 räägitakse aresti nimetuse järele. Seadustiku § 184 ütleb, et „nõudmiste kindlustuseks üleskirjutatud (sekvestreeritud) vallasvarade järelevalve määratakse selle asutuse poolt, kes üleskirjutamist korraldas“ tuleks järeldada, et sekvestri on

üleskirjutamine. Kuna arest on juba muu seas ka üleskirjutamine, siis on sekvestri mõiste tarvitamine üleliigne ja ainult segav. Sekvestri mõistele ei leidu üldist definitsiooni vene seaduste kogu köidetes.

Üldkub. asut. sead. § 23 lisa § 19 p. 18 määrab, et kinnisvara võetakse sekvestri alla ja vallasvara peale pannakse arest. Ka nimetatakse sekvestrit veel otsekohe maksude seaduse § 311 (1914. a. väljaanne), mille järele Poolamaa kubermangudes kohalesõitnud sekvestraator, kui maksuvõlgade sissenõudja, pidi kõigepealt nõudma inventari, kontraktide, tuluregistrite ja vallasvarade ettenäitamist, et nende peale sekvestrit panna (naloshiv na onõje sekvestr), pitsatit külge pannes ja neid kroonu kasuks võttes. Need seaduse määrused ei lase järeldada, et sekvestri sisuliselt arestist millegi poolest lahku läheks ja üldse uuem endine vene seadusandlus seda sõna enam ei tarvita. Erandiks on ainult 22. okt. 1916. a. seadus (senati sead. § 2342—1916), milles määratakse nende kinnisvarade valitsemise kord, mis sekvestreeritud kub. asut. sead. § 23 lisa põhjal. Üldse on sõnal „sekvestri“ õiguses koguni teine tähendus, kui seda võiks järeldada ettetoodud vene seadustest.

Protsessuaalne sunduslik sekvestri on võlgniku asjade aresti alla panemine ja hoiu alla andmine, nagu seda käsitavad tsiviilkohtupidam. seaduse §§ 1009—1020, kuna vabatahtlik sekvestri on Balti tsiviilseadustiku, samuti ka rooma õiguse järele leping, mille järele asjaosalised pooled kokkuleppe järele annavad vaiele all oleva asja kolmandale isikule või kohtule hoiule tingimusega, et asja omale saab protsessi võitja. Kõige selle järele peame sekvestri mõiste käesolevas asjas kõrvale jätma ja seletama varanduse aresti alla panemist ja sekvestrit kp. s. § 968 järele, kui varanduse üleskirjutamist ja hoiule võtmist.

Kuna seadustiku määrused on sagedasti puudulikud ja tema vananenud terminoloogia tekitab arusaamatusi, siis ei jäägi muud üle, kui arusaamatuste ja puuduste lahendamisel vastavaid seaduse määrusi abiks võtta.

Tähelepanemiseks sissenõudmiste juures vallasvarast annab seadustik mõned iseenesest mõistetavad kaunis üleliigsed üldmäärused: võlgniku vara üleskirjutamine, hindamine ja müük sünnib vastava kroonuasutuse otsusel (§ 41) ja ad-

*) § 35 on kodifitseerija omalt poolt juure lisanud selgituseks samuti nagu § 14.

ministratiivasutuste ning isikute korraldusel (40^{*)}), mille juures tähelepanu juhitakse sellele, et üldise korra alla ei käi need nõudmised, mille kohta eriseaduses on määratud erandline kord; näiteks, krediitasutustes panditud varade müük, raudteel ja tolliasutustes väljavõtnata jäetud saadetiste müük jne. Kui varanduse väärtus (hind) ületab nõudesumma, siis kirjutatakse üles, hinnatakse ja müüakse ära ainult nõudele vastav osa ja see käib ainult niisuguste varanduste kohta, mida võib jaotada rikkumata või mille eraldi müümist seadus ei keela (§ 44). Üleskirjutus ja hindamine muudetakse ära, kui enne nende lõpetust nõue rahuldatakse (§45). Ka oksjonil müük peab ära jääma, kui terve võlg tasutakse oksjonipäeval kuni kl. 11-ni päeval. Üleskirjutuse, hindamise, kuulutuse kulud ja ametnikkude sõidurahad tasutakse müügist saadud summast kõige pealt. Need määrused ei lähe milleski lahku ts. kp. seadusest.

Seadustiku § 48 kästakse kubermangu valitsusel varanduse (imenie) „üleskirjutamiseks“ saata politseiametnik ja kaks või kolm tunnistajat naabruses olevatest valdajatest (vladeltsev) ning tähtsamate üleskirjutamiste juure ametnik sellest asutusest, kes nõuab üleskirjutamist. Samuti käsib § 128 komandeerida hindamise toimetamiseks isikuid, kellel on vastavad teadmised varanduse väärtusest. § 49 näeb ette aluseta kõrvalepõiklejate tunnistajate karistamise r. n. s. § 29 järele kubermangu valitsuse või vastava administratiivasutuse poolt, kui viimane ei allu kub. valitsusele. Hindajate suhtes sarnast trahvinormi seadustikus ei leidu.^{**)}

*) Redaktsioon on saanud niisugune selle tõttu, et 1846. a. redaktsioonist on kohtuasutused välja heidetud.

***) Selle normi puudumine seadustikus näib olevat kodifitseerija lohakas, sest kuna §§ 48 ja 49 räägivad ainult tunnistajatest üleskirjutamise juures, seisab § 49 all tsiteeritud allikas (23. det. 1857. a. nr. 32593) „üleskirjutamise ja hindamise“ juures.

Kõige pealt peame märkima, et kubermangu valitsuse kaotamise järele ei lähe seesugune karistamise õigus seaduseta üle teisele asutusele, kuigi see täidaks end. kub. valitsuse funktsioone; samuti ei tuleks ühelgi teisel administratiivasutusel, kes nõuab riigi võlgade sissekasseerimist, mõttesse hakata kohaldama r. tr. s. § 29 tunnistajate suhtes, keda politsei oleks kutsunud üleskirjutamise juure. Teisest küljest ei ole ka mõeldav, et rahukohtunik hakkaks karistama tunnistajateks kutsutud isikuid § 29 järele, kuna seadus ütleb, et see on administratiivasutuse funktsioon.

Selle juure peame tähendama, et üldse vajadus kutsuda tunnistajaid vallasvara üleskirjutamise juure, millest meil ainult juttu võib olla, ei ole sugugi seaduse kategooriline nõue. § 48 räägib mõisa („imenie“) üleskirjutamisest ja tunnistajatest naabruses olevatest omanikkudest. Selle § all toodud seaduse allikad puuduvad ka ainult kinnisvara üleskirjutamist. Nimelt on § 48 määrus tunnistajate juurekutsumise suhtes 23. novembri 1876. a. seaduse täpne redaktsioon; see viimane käib kinnisvarade üleskirjutamise kohta, kui neid panditakse kautsjonina kroonu hangete täitmise kindlustuseks. Sel korral on tunnistajad riigile kindlustuseks, et pandi väärtus õieti hinnatud oleks, kuna see nii tähtis pole siis, kui varandus üleskirjutamise järele müügile tuleb. Siis oleks esialgu ka politseiametniku hindamisest küllalt. Kohtupidamise seadus (§§ 946, 947 ja 972) ei kohusta kohtupristavit (sellega ka tema asetäitjat politseiametnikku) kutsuma tunnistajaid varanduse üleskirjutamise juure; annab aga nii nõudjale kui ka võlgnikule õiguse juure kutsuda täidesaatmise tegevuse juures tunnistajaid. Viimased tasu ei saa ja nende ilmutajajäämine ei takista täidesaatmise korraldusi. Seepärast seadustiku määruste puudulikkuse tõttu selle küsimuse alal tuleb politseiametnikul administratiivnõudmiste täideviimise puhul käia ettetoodud ts. kp. s. §§ järele.

(Järgneb).

Kriminaalseadusandluse suhtumine prostitutsiooni.

A. Dadashev.

Kuivõrra suurearvulistena ja mitmekeksistena esinevad prostitutsiooni tekivad põhjused, nagu laste järelevalveta olek, massi harimatus, vaesus kõigis

tema mitmekülgseis avaldusis, naistele rasked töötingimused ja kiusatus, rikkus jne., seevõrra suurearvuliseks osutub ka prostitutsiooni vastu võitlemine

ühes tema mitmesuguste võitlusabinõudega.

Jätan siinkohal puudutamata seltskonnalt prostitutsiooniga võitlemisel tarvitu- sele võetud abinõud, samuti millede- juure asub valitsus oma administratiiv- organite näol, püüan vaid anda ülevaadet neist võitlusabinõudest, mis kindlaks määratud kriminaalseadusandluse poolt. Arvan, et politseile, kelle osa prostitut- sioonivastases võitluses eriti aktiivne, on tema tegevuse kooskõlastamine just kohtu üldiste põhimõtetega tungivalt tar- vilik.

Vanal ajal ja isegi lähemas minevikus kriminaalseadusandlus, püüdes karistada „liiderlikkust“, juhtis kogu oma tegevuse aktiviteedi suure karmusega prostituee- rivale naisele. Nii, näiteks, Marie-Therese koodeksi järele seoti langenud naine kae- lami kotti, paljaksagetud pea määriti tah- ma ja tõrvaga ning visati siis kirikutre- pile. Peale jumalateenistust vabastati ta rahva nähes kotist ja pekseti vitsadega; selle järele veeti ta linna väravateni, kust teda timukas jalaga välja tõukas ja rah- vas muda ja kivide loopimisega oma viimast põlgust avaldas.

Jäljed säärasest kriminaalseadusand- luse suhtumisest prostitutsiooni, mil vaa- deldi prostitutsiooniga äraajamist kui ku- ritegu ja mille kuriteo subjektiks loeti naine, püsisid vene seadusandluses pike- mat aega. See peegeldus veel n. s. 1845. a. ja 1857. a. väljaandeks. Viimane nägi ette ühes „avalikul ja meelitaval kombel liiderliku naise külastamisega“ (§ 1341) veel „naisisiku poolt sugukõlvatust äriks muutmist“ (§ 1342) ja karistas sääraseid isikuid arestiga 7 päevast kuni 3 kuuni.

Isegi need seaduse määrused, milliste otsekoheseks sihiks ei olnud võitlus prosti- tutsiooniga, vaid rahva tervishoiu ala käsitasid, vaatlesid viimast kui kuritegu. Nii ütleb kuritegude ärahoidmise ja eemaldamise seaduse § 158: „haigemaja kasutajailt suguhaigeilt järele pärida, kellelt nad haiguse saanud ja viimaste avalikukstuleku puhul tõesti sugukõlva- tuses süüdi osutunud naisi, kes hulku- rid, kõlvatud ja kahtlased, tuleb võtta kliiniku, nakkav haigus välja arstida ja tervekssaamisel toimida nendega nagu seda seadus ette näeb hulkurite kohta“.

Edaspidi muutus see vaade. Seadus- andluse vahelesegamine seksuaalellu tun- nustati lubatuks ja tarvilikuks ainult nii- võrra, kui võrra seda nõudsid isikuvaba- duse ja rahva tervishoidlised huvid. Vas-

tavalt sellele ja käsitades prostitutsiooni kui kuritegu, hakati trakteerima mitte seda äri ennast, vaid neid tegusid, mis vägistavad naise õigusi oma isiku vabas juhtimises ja tõukavad teda otsekoheselt või kaudselt hukatuse teele; lõbunaine kui niisugune pole mitte kuriteo sub- jekt, vaid teatud tingimustel võib olla ainult tema objektiks. Vähe veel sellest: seltskondlises arusaamises tuli selgelt ilmsiks, et lõbunaise õigusetu seisukord iseenesest on juba üheks prostitutsiooni levitavaks teguriks, sest õigusetu seis- kord kutsub esile äri suurendatud eks- ploateerimise kuni ta otsekohese orjasta- miseni.

Venes omal ajal maksvas n. s. selle osa mittevastavus oli juba tol ajal niivõrra suur, et kõik ülaltähendatud määrused, nagu seda prof. Nekljudov märgib, on ainult välja antud „seadusandja südame- tunnistuse rahuldamiseks“. Nad jäid kas surnud täheks, s. t. neid ei võetud tar- vitusele või lihtsalt hiiliti neist mööda. Prof. Nekljudov näitab selleks ka prakti- lise viisi: alamad kohtuinstantsid määra- vad naistele sugukõlvatuse eest n. s. § 1342 ettenähtud karistuse, kuberner aga (eelreformiaegse kohtukorra järele) ei kinnitanud neid kohtuotsusi, vaid hoo- litses selle eest, et siseminister vabas- taks süüdimõistetud määratud karistuse kandmisest, millised eestkostmised ka tavaliselt muutumatult rahuldamist leidsid.

Tähelepanuväärt on ka, et n. s. 1857. a. väljaanne, nagu juba eelpool tähen- datud, sisaldas sääraseid möödahiilita- vaid paragrahve, ehkki säärane teguviis juba 1853. aastast ülearuseks osutus, sest sama aasta 6. apr. ilmus riiginõukogu otsus: „arstliku-politsei järelevalve all seisvad avalikud naised ja avalikkude majade pidajad, kellel selleks luba ole- mas, ei kuulu sugukõlvatusega äraaja- mise karistuse alla“. Säärane seadusand- luse klaksiklus kestis kuni r. n. s. ilmu- miseni, mille § 44, olles nüüd u. n. s. § 528 vastu ümber vahetatud, mahutas enes- ses terve rea 1857. a. n. s. paragrahve. Tähendatud seaduse § 44 ja samuti u. n. s. § 528, käsitades prostitutsiooni kui seadu- sega lubatud äri, näevad ette karistuse lõ- bunastele administratiivvõimude poolt väljaantud sundmääruste rikkumiste eest, millised reguleerivad seda äri kui niisu- gust. Sama paragrahvi põhjal, senati 1-se kassats. departem. üldkogu (1892. a. ot- sus nr. 7) otsuse järele, saavad karista- tud ka sala-lõbunaised, s. t. naised, „kes

küll valitsuse poolt tunnustatud sugukõlvatusega äriaajajaiaks, kuid ei allu järelevalvele, selle peale vaatamata, et see neile teatavaks tehtud“.

Eespool juba tähendasin, et võitluses prostitutsiooniga oli seatud aluseks põhimõte, kaitseda naist neist mõjudest, mis teda sunnivad oma ihuga kauplema. Sääraste mõjude hulgas mängib peaosarõõmeelitamise, s. t. naiste kallutamine kavalate võtetega astuda sugulisse ühendusse väljaspool abielu ja teiseks vägivald. Isenesest mõista, mida abitum on meelituse ja vägivalda ohver, seda suuremat kaitset peab pakkuma talle seadusandlus. Ülearune oleks siinkohal tõendada, et eriti abitumaiaks osutuvad lapsed. Inimkonna häbiiks peab ütleva, et just lapsed peajasjalikult esinevadki kuritahtliku arameelituse ohvritena. Nii näeme „Vene riigi statistika“ XIII a., et $\frac{1}{5}$ (s. o. 80,5%) kogu lõbunaistest lähevad prostitutsiooni teele enne kodanlist täisealsust. Asjata oleks arvata, et Venemaa selles suhtes esines kurva erandina, sama, võib olla veel kohutavama, seisukorra näeme ka Läänes. Läänud sajangu 80. aastates kõitsid üldist tähelepanu tuntud inglise riigimehe Stad'e paljastused, kus avaldus, et Londonis teostub süstemaatiline laste prostitutsioonile avatlemine kõlvatuse otstarbeks. Stad esitas terve rea fakte, kus 8—12 a. vanuseid tütarlapsi anti ohvreiks prostitutsioonile avatlejaile, kes kuulusid kõrgemasse seltskonnakihte. Teine autor, prof. Hofmann, näitab oma kohtulises-arstiteaduslikus teoses, et laste vägistamine moodustab kõige sagedama seadusvastase sugühenduse vormi, mille tõendusks on kõigi maade statistika.

Pole põhjust arvata, et aeg parandab inimkonna sellest häbitavast kuriteost. Statistilised andmed näitavad püsivalt vägistamiste arvu süstemaatilist kasvamist, umbes võrdse täisealiste ja laste suhtearvuga.

Siirdudes nüüd kriminaalseadusandluse selle osa vaatlemisele, milline on sihitud laste suguelupuutumatus rikkumiste katsete vastu, tuleb tähendada, et naise suhtes tema seksuaalvabaduse rikkumist tuleb vaadelda lihtsalt kui sugühendust tema nõusolekuta; kuna laste suhtes nende suguelu kaitse peab omandama suurema ulatuse, sest siin ei saa juttugi olla mingist teadlikust nõusolekust — teiselt poolt ka mitte ainult sugühendus nendega, vaid ka igasugune kunstlik

ja võlts äritamine, mis neis enneaegu aratab suguiha, ei tule vaadelda kui nende tervisele kahjutegemist või häbitunde haavamist, millisteks õieti kiimalised teod osutuvad, vaid kui liiderlikuse edendamist.

Praegu maksvas n. s. ei ole ette nähtud kiimalised teod iseseisva kuriteo liigina. Kohtu praksis, tarvitades neid laste suhtes, tõi nad § 993 alla. Selle paragrahvi põhjal karistati süüdlane „kaasamõjumises laste ja alaealiste kallutamisel sugukõlvatusele või neid selleks oma sisendustega ja meelitustega õhutades“, kusjuures ta jõusse astus ainult juhusel, kui ettenähtud kuritegu toime pandi vanemate, eetkostjate või üldse isikute poolt, kelle ülesandeks oli alaealiste hooldamine ja järelevalve. Selle tagajärjel tekkis säärane seisukord, et isegi üllirasked kiimalised teod, mis laste suhtes kõrvaliste isikute poolt nende kallal toimiti, pidid jääma karistamata, kui sellega kaasas ei käinud kehavigastused, sest neile tegudele vaadeldi, ja teist ei saadudki seda teha, kui teotamisele. Ent rääkida alla 10-aastase lapse teotamisest oleks mõttetu. Seadusega 29. det. 1909. a. kaotati n. s. § 993, selle asemele pandi maksma u. n. s. § 525. Selle paragrahvi tarvitamine aga kiimaliste tegude juures on vaevalt küll võimalik alljärgneva tõttu: § 993. tarvitati nimetatud tegude juures kiimaliste tegude kohta käivate määruste puudumise tõttu teatava kompromissiga. U. n. s. aga on kiimalised teod, praegu veel mitte maksvusel olevais §§ 513—515 otsekohe ette nähtud, ja sellepärast nende maksvuseta, kuid siiski olemasolevate paragrahvide asemel tarvitusele võtta § 525, oleks jämedamaid juriidilisi kohaldamisi, mitte aga analoogilisel teel seaduse tarvitamisele võtmise. Sel kombel jäid kiimalised teod nii ütelda „õhku rippuma“, sest n. s. § 993 kaotati, aga tema aset täitvaid §§ 513—515 ei pandud maksma. Sellepärast on nende paragrahvide kiirem tarvitusele võtmise soovitatav, nii hästi ka selle tõttu, et u. n. s. tõi sisse kiimaliste tegude suhtes olulised ja õige ratsionaalsed muudatused: kõigepealt, nagu öeldud, nähes ette karistuse kiimaliste tegude kui miisuguste eest; peale selle jälgib isikut tarviliu karmusega ja arvesse võtmata, kes toimivad säärase teo laste kallal.

Lõpetades ülevaate kriminaal-seadusandluse suhtumisest kiimalusse, millist hindan kui üht prostitutsiooni tegurit, ei

saa minna vaikides mööda ka sellest, mis nimelt mõistab seadus kiimaluse mõiste all.

Redaktsioon-komisjoni seletavas kirjas on sel puhul märgitud: „Kiimaluse mõiste alla käivad 1) kõik suguiha rahuldamise juhused, välja arvatud loomulik suguuhendus, 2) suguiha äratamine, suguelundiga külge puudutamisel teise isiku ihu ehk suguelundite külge, vahest isegi teise isiku suguelundi paljastamine“... „Kõigil teistel juhustel, kus võib haavada häbi- või puhtusetunne, võib süüdlast karistada ainult haavamises või sundimises või teatud tingimustel veel rikkumises avalikkuse korralikkust. Kiimalus avaldab teadlikkust, s. o. nende tegude teadlik kordasaatmine, mis kuuluvad kiimaluse mõiste alla.“

Möödun vaikides neist seadusvasteist suguuhenduse juhuseist, milliste hulka kuuluvad eeskätt meelitamine, vägistamine ja abielurikkumine, sest politsei initsiatiiv on võitluses nende seadusrikkumistega peaaegu võimetu. Siirdun vaid nende seaduse poolt karistatavate tegude vaatlusele, millised käsitavad prostitutsiooni eksploateerimist ja milliste ärarahoidmine, kui ka jälgimine peasjalikult politsei kompetentsi kuulub.

Prostitutsiooniilmas on komisjonäride osa eriti tähtis. Ei ole saladus, et üle kogu ilma on levinenud laialdane ja küllalt kindlalt organiseeritud naistega kauplemise süsteem, suure agentide hulgaga ja igasuguste muude puht-agentlikkude lõksudega kuni ajalehe kuulutusteni. On teada, et Venemaal tütarlapsi peteti Odesasse, kust neid edasi Türgi- ja Poolamaale saadeti. Pea-tsentrumiks naistega kauplemises oli Hamburg. Seltskonna võitlus selle pahega avaldus terve rea „valgete orjadega kauplemise“ repressiooni abinõu küsimusele pühendatud kongresside korraldamises: Londoni kongress 1899. a.; Amsterdami — 1901. a.; Pariisi — 1902. a., rääkimata igasugustest alalistest juriidilistest organisatsioonidest, kus see küsimus oli põlevaks arutluse aineks.

Kõigi nende rahvusvaheliste kongresside töötulemused ei jätnud muidugi mõju avaldamata ka seadusandluse peale. Osaliselt u. n. s. kolmas redaktsioon mahutas eneses terve rea uusi määrusi, tähendatud seltskondliku algatuse mõjutuste tulemusena (vaata 1909. a. maksma pandud u. n. s. §§ 524—529, kui võitlusabinõu naistega kauplemises).

Mis puutub rahvusvahelisse naistega kauplemisse, siis peab tähendama, et ta leiab aset isegi kõige kultuursemas riiges, kelle positiivne õigus enam ammu ei tunne orjastamist. See kauplemine, muuseas, osutub omalt olemiselt orjadega kauplemiseks. Nii vaatas sellele ka valitsev senat, kes omas otsuses 74 j. nr. 395 maksma pani n. s. „müümisest orjusse“ osas § 1410, käsitades naiste müümist Türgimaale lõbumajadesse paigutamiseks. See oli muidugi jälle kompromiss otsusseaduse tarvitusele võtmise analoogilisel teel, koodeksi puudulikkuse tõttu. Nüüd on see „puudulikkus“, nagu öeldud, kõrvaldatud: see kuritegu on otsekohe ette nähtud u. n. s. § 526 p. 2.

Mis puutub, nii öelda, sisekauplemisse naistega, siis käsitab sedasama u. n. s. § 526 p. 1, 3 ja § 527 p. 2. Viimane paragrahv ei või tekitada kahtlust. Ta näeb ette karistuse süüdlasele selles, et rekruteeris naisisikuid äriajana lõbumajadesse sugukõlvatusega äri ajama, sihiga sellest varanduslist kasu saada. Millegi pärast aga tunnustatakse siin säärase kuriteo subjektiks ainult meesisik, nagu see paragrahvi algul selgesti väljendatud: „meesisik, kes süüdlane“ jne. Säärane kuritegija koosseisu piiramine kõikide samalaadiliste juhuste suhtes näib veidi imelikuna. Eriti aga torkab see silma kaasaaitamise juures. Nii võib kergesti juhtuda, et naine osutudes kuriteo tegijaks, isegi selle algatajaks, jääb karistamata, kuna aga kaassüüdlane — mees peab alluma karistusele. Vähem rasked kauplemise juhused on ette nähtud § 524 p. 1 ja 2. Karistus määratakse ainult sel puhul, kui kuriteo ohvriks osutub 14—16-aastane ehk süütu 16—21-aastane neiu. Kauplemise juhuseid veel nooremate neiu suhtes tuleb muidugi kui seadusvastast suguuhendust lastega vaadelda. Ja just kauplemise liig suure levinemise tõttu peab silmas pidama, et selle mõiste all viiakse ka kaasaaitamine suguuhendusele — s. o. mehe ja naise vahel aset leidvale sugulisele kooselamisele, ja et see kuritegu on iseseisev. Teiselt poolt positiivse iseloomu puudumine avalikuks tehtud tegudes takistab tarvitamisele võtmast kauplemise kohta käivat seadust. Nii näiteks, ei saa pidada kauplejaks korteriomaniikku, kes teab, et tema üürilise toas leidub sugukõlvatusega äri, ja seda ka ei takista, nii kui nii peremehe poolt ei ole otsekohest tegevust, vaid ainult võimaldamine.

Teistest prostitutsioonide eksploateerivaist nähtusist märgib seadus veel sute-
neerimise ja lõbunaise kinnihoidmise vas-
tu tema tahtmist. Esimest juhust, mida
käsitab u. n. s. § 527 p. 1., mina, juriidi-
lises mõttes ta relatiivse määranu ja
tegelikus elus raskelt kindlaksmäärata-
vuse tõttu ei puuduta, küll aga viimast.

Seda määrust (u. n. s. § 529 p. 2.) sisse
tuues läks seadusandja välja kaalutlu-
sest, et kui naise seisukord lõbumajas
raskeks osutub ja ta soovib tagasi pöö-
rata ausata eluviiside juure, siis mitte
ainult vägivalla, vaid ükskõik mil kombel,
kas pettuse tarvitamine tema kavat-
suste takistamiseks, ei saa kuritahtlikuks
tunnustada. Kerkib iseenesest küsimus,
mille poolest see kuritegu siis erineb

seadusvastasest isikuvabaduse kitsen-
damisest üldse, mis varemalt n. s. §§
1540—1544 ja nüüd u. n. s. § 498 ette on
nähtud. Kadunud V. D. Nabokov tähend-
das sel puhul naljatades küllalt terav-
meelselt, asetleidva kaalutluste kohta, et
„lõbumajas kinnipidamisest“ saadakse
nähtavasti aru, mitte kui isiku vabaduse
võtmisest, vaid kui mingisugusest lõbu-
naise kuritahtlikust tegevusetä olekust,
keda kohuste mittetäitmise korral kohe
tuleb lõbumajast välja saata, kui ta seks
ainult soovi avaldanud. „Selle teo krimi-
naaljuriidiline iseloom,“ ütleb ta edasi
juba tõsiselt, „jääb aga mõistatuseks, mil-
line tuleb lahendada tulevasil u. n. s.
maksmapanijail.“

Politseiametnikkude ümberpaigutamisest.

Politseiametnikkude ümberpaigutamise
kohta on „E. Politseilehe“ nr. 29/30 mõ-
tet avaldanud hr. Vaev ja nimelt, et üm-
berpaigutusi tuleks ette võtta ainult möö-
dapääsematuil juhtumisel ja asjaosaliste
soovil. Ka mina ühineksin selle vaatega,
kui mitte mõni maakonstaabel ei töötaks
päevad ja ööd omas suures 3500 elani-
kuga rajoonis ja mõni teine laiskleks
väikeses 1700—2000 elanikuga rajoonis.
Need ongi asjaolud, mis sunnivad ümber-
paigutamise kui hädatarviliku korralduse
peale vaatama.

Arusaadav, et konstaabel, kellel väike
ja rahulik rajoon, ei taha seda mõne
suure ja rahutu rajooni vastu vahetada.
Ja sellest heast või halvast rajoonist
oleneb ka konstaabli majanduslik seisukord.
On teada juhuseid, et mitmed sarnaste
heade rajoonide konstaablid on enestele
korraldusliku kodu soetanud ja seal
rahulikult elumõnu võivad maitseada, kuna
halbade rajoonide konstaablid oma vii-
mase jõu peavad kodumaa heaks ohver-
dama.

Seepärast ei tuleks ümberpaigutusi
uisa-päisa ette võtta. Siin peaks otsustav

sõna olema ka kohalikkudel komissaridel,
kes kõige enam konstaablite olukorraga
tuttavad ja nende möödunud tegevust hin-
nata oskavad.

Teiseks ümberpaigutamise tarviduse
põhjuseks oleks asjaolu, et konstaabel,
kes rahuliku iseloomuga, lootes teatud
rajoonis pikemat aega püsida, ei julge
iga lähema naabri ja tuttava vastu kõiki
karne seadusnõudeid täitma hakata.
Sellest tekib olukord, et politseiametnik
kaotab temale antud riigivõimu tarvita-
mise võimalused ja seadused — oma
tähtsuse. Agaram ametnik suudab aga
endale aastate jooksul kaunikesse kogu
vihavaenlasi leida, kes tema tegevust
halvavad.

Muidugi, maksvate seaduste tõttu, lä-
heks konstaablite ümberpaigutused tee-
nistuse huvides riigile kalliks, kuid ka
siin oleks kergendusi, kui ümberpaigu-
tusi ette võtta naabrirajoonide vahel ja
talvisel ajal, mil inimestel enam vaba
aega.

Oleks väga soovitatav kuulda mõne kõr-
gema ametniku arvamist selles asjas.
Politseinik.

Veel kord sõjariistade tarvitamisest.

Kui hra H. K. „E. P.“ nr. 10 arvab, et
sõjariistade tarvitamise määrused mitu ja
mitu korda vilunud juristide arvustuse
tulest on läbi käinud, seega sisuliselt kül-
lalt lahtiseta ja selged peaksid olema,

siis on siin unustatud üks tähtis asjaolu,
nimelt juhtumised, kus politsei poolt sõ-
jariistade tarvitamine otstarbetu, ise-
gi ülekohtune oli ja sõjariista tarvitaja
selle eest vastust andma pidi. Neil

juhtumistel astus tegevusse vene ajal administratiiv garantii, kus kubermangu valitsuses asi enne läbi vaadati ning kohtu alla anti isik ainult siis, kui ta süü peaaegu täiesti selge. Kõik kahtlased juhtumised sõjariista tarvitamise üle sorteeriti välja ja lõpetati distsiplinaar-korras.

Meil puudub sarnane admin. garantii ning see õigustab ja kohustab meid tähelepanu pöörama asja sisulisele küljele.

On põhjust arvata, et praegustel oludel sõjariistade tarvitamise juures seltskonna vabadus ja õigused kaitstud on. Peaks sõjariistade tarvitamine mõnikord otstarbetult sündima, siis on süüdlaste süü selgekstegemiseks eeluurimise orgaanite võtted küllalt teravad. Kohus käib oma teed, hoolimata meie tahtmisest, heaksarvamisest ja tunnetest. Seisukord on selge: süüdlane sõjariistade valesti tarvitamises langeb kohtu alla. See on esimene seisukoht.

Teine seisukoht on meeskonna kasvatamine, sest igas ametkonnas võib leida isikuid, kelle teadmised sellel alal ei ole küllalt põhjalikud. Siin on tähtis teenijate intellektuaalse külje arendamine, mis tõstab nende erksust välisilma vastu, loob nendes teravmeelsuse otse nende juhtumiste jaoks, kus sõjariistu on tarvitatud, selle üle hiljem vaidlus tõusnud ja kus sõjariista tarvitajal tuli oma tegu põhjendada ja kaitsta.

Unustatud on kolmas seisukoht, mida võiks meie praeguste seaduste juures siiski veel teha, kui sõjariistade tarvitamine on ette tulnud ja selle tarviduse üle peaks vaidlus ehk kahtlus tekkima.

On selge, et sõjariistade tarvitamise määrus lubab sõjariistade tarvitamise kuritegijate vastu nende kinnivõtmisel, kui nad sõjariistadega end kaitsevad või kui ei ole võimalust põgenejat kuritegijat teisiti kinni püüda. See koht määruses on kahtlust tekitanud seepärast, et ei ole tehtud sõjariist. tarvit. määruses kindlat vahet kuritegija ja väärtegija vahel, sest viimane kõneleb ainult kuritegijast, nimetamata jättes väärtegija. Siin peab üttelema, et kuigi kriminaalseadustes see vahe väga selge, ei või toetuda ometi üksi sellele. Kriminaalseadustiku kokkuseadajatel oli kõrvaline küsimus, kelle vastu sõjariista tarvitada ja kelle vastu mitte, nagu kõrvaline oli ka see küsimus, kas näit., 15 aastaks sunnitööle mõistetud tööga ka oma aja ära istub või sureb enne.

Kas süüaluse vastu õieti sõjariista tar-

vitatud tema kinnivõtmisel, selleks on olemas peale sõjariistade tarvitamise määruse kriminaalõigusel sügavad printsiibid, mida alati ei suudeta seaduste üksikute §§ seast välja otsida, mis avanevad ainult süsteemi uurimisel. Nende kõrval astuvad aga omalt poolt hoolas ametikohuste täitmine, kartus tegevuseta oleku süüdistuse eest, harilik enesekaitse jne. Tungiksime neis asjaoludes sügavamale, siis leiaksime, et sõjariistade tarvitamise määrus, nagu iga teinegi seadus, kaugeltki endasse kõike ei või mahutada mis tegelikus elus ette tuleb. Siin jääb üle veel suur ja lai ala asjade ülesvõtjatele politseiametnikkudele. Kui sõjariistade tarvitamise määruse viimane punkt nõuab, et igast sõjariistade tarvitamisest tuleb ajaviitmata ette kanda otsekohele ülemusele, siis ei ole sellega öeldud, et ülemus asja protokolleerimisega oleks lihtsaks teetasandajaks kohtuvõimudele, kelle ülesandeks süüdlast karistada otstarbetu sõjariistade tarvitamise eest.

Peaks sõjariistade tarvitamise kohta hiljem kahtlus ja vaidlus tekkima, kui otstarbekohaselt see sündinud, siis on harilik nähtus, et pärast seda seisukorda täies suuruses raske on ette tuua, mis sõjariista tarvitamise võis välja kutsuda, kui ta esialgselt küllalt selgelt pole kirja pandud. Olukorrad sõjariistade tarvitamisel võivad nii keeruliseks muutuda, et neist hiljemini raske aru saada ja üldnähtus on, et nad kaasa toovad silmapilksed ägeduse, mis niisama ruttu hääbub nagu tõusis. Kuid otse sarnased kõrvalised mõjud, millel tihti esimese järgu tähtsus, võivad kõige hõlpsamini tähele panemata jääda. Siin oleks kasulik sõjariistade tarvitamise korral kõik, mis otsustaval silmapilgul tarvitaja peast välgukiirusel mõttena läbi käinud, täpselt protokolleerida, otse nii nagu kustumata jäljed endale jätab telegrahvi lint iga väikesema käeliigutuse juures. Sellest seltsukohast vaadates peaks arusaadav olema, et ka määratsevate joodikute ärakoristamisel üsna tahtmatult sõjariistade tarvitamine võib ette tulla.

Sõjariista võib tarvitada kuritegija kinnivõtmisel, kes vägivaldsete tegudega end kaitseb või kui ei ole võimalust põgenejat kuritegijat muude abinõudega taga ajada ja kinni püüda. („R. T.“ nr. 177/178 — 1925. Politseiasutuste kujund, määrus p. 4). U. n. s. määrab kuritegijaks igaühe, kelle süüte oest karistuseks vangistus kas või kõige alamal määral (u. n.

Teistest prostitutsioonide eksploateerivaist nähtusist märgib seadus veel sute-
neerimise ja lõbunaise kinnihoidmise vas-
tu tema tahtmist. Esimest juhust, mida
käsitab u. n. s. § 527 p. 1., mina, juriidi-
lises mõttes ta relatiivse määrangu ja
tegelikus elus raskelt kindlaksmäärata-
vuse tõttu ei puuduta, küll aga viimast.

Seda määrust (u. n. s. § 529 p. 2.) sisse
tuues läks seadusandja välja kaalutlu-
sest, et kui naise seisukord lõbumajas
raskeks osutub ja ta soovib tagasi pöö-
rata ausata eluviiside juure, siis mitte
ainult vägivald, vaid ükskõik mil kombel,
kas pettuse tarvitamine tema kavat-
suste takistamiseks, ei saa kuritahtlikuks
tunnustada. Kerkib iseenesest küsimus,
mille poolest see kuritegu siis erineb

seadusvastasest isikuvabaduse kitsen-
damisest üldse, mis varemalt n. s. §§
1540—1544 ja nüüd u. n. s. § 498 ette on
nähtud. Kadunud V. D. Nabokov tähend-
das sel puhul naljatades küllalt terav-
meelselt, asetleidva kaalutluste kohta, et
„lõbumajas kinnipidamisest“ saadakse
nähtavasti aru, mitte kui isiku vabaduse
võtmisest, vaid kui mingisugusest lõbu-
naise kuritahtlikust tegevuseta olekust,
keda kohuste mittetäitmise korral kohe
tuleb lõbumajast välja saata, kui ta seks
ainult soovi avaldanud. „Selle teo kri-
minaaljuriidiline iseloom,“ ütleb ta edasi
juba tõsiselt, „jääb aga mõistatuseks, mil-
line tuleb lahendada tulevasil u. n. s.
maksmapanijail.“

Politseiametnikkude ümberpaigutamisest.

Politseiametnikkude ümberpaigutamise
kohta on „E. Politseilehe“ nr. 29/30 mõ-
tet avaldanud hr. Vaev ja nimelt, et üm-
berpaigutusi tuleks ette võtta ainult möö-
dapääsematuil juhtumisel ja asjaosaliste
soovil. Ka mina ühineksin selle vaatega,
kui mitte mõni maakonstaabel ei töötaks
päevad ja ööd oma suures 3500 elaniku-
kuga rajoonis ja mõni teine laiskleks
väikeses 1700—2000 elanikuga rajoonis.
Need ongi asjaolud, mis sunnivad ümber-
paigutamise kui hädatarviliku korralduse
peale vaatama.

Arusaadav, et konstaabel, kellel väike
ja rahulik rajoon, ei taha seda mõne
suure ja rahutu rajooni vastu vahetada.
Ja sellest heast või halvast rajoonist
oleneb ka konstaabli majanduslik seisu-
kord. On teada juhuseid, et mitmed sar-
naste heade rajoonide konstaablid on
enestele korraldiku kodu soetanud ja seal
rahulikult elumõnu võivad maitseada, kuna
halbade rajoonide konstaablid oma vii-
mase jõu peavad kodumaa heaks ohver-
dama.

Seepärast ei tuleks ümberpaigutusi
uisa-päisa ette võtta. Siin peaks otsustav

sõna olema ka kohalikkudel komissaridel,
kes kõige enam konstaablite olukorraga
tuttavad ja nende möödunud tegevust hin-
nata oskavad.

Teiseks ümberpaigutamise tarviduse
põhjuseks oleks asjaolu, et konstaabel,
kes rahuliku iseloomuga, lootes teatud
rajoonis pikemat aega püsida, ei julge
iga lähema naabri ja tuttava vastu kõiki
karme seadusnõudeid täitma hakata.
Sellest tekib olukord, et politseiametnik
kaotab temale antud riigivõimu tarvita-
mise võimalused ja seadused — oma
tähtsuse. Agaram ametnik suudab aga
endale aastate jooksul kaunikese kogu
vihavaenlasi leida, kes tema tegevust
halvavad.

Muidugi, maksvate seaduste tõttu, lä-
heks konstaablite ümberpaigutused tee-
nistuse huvides riigile kalliks, kuid ka
siin oleks kergendusi, kui ümberpaigu-
tusi ette võtta naabrirajoonide vahel ja
talvisel ajal, mil inimestel enam vaba
aega.

Oleks väga soovitatav kuulda mõne kõr-
gema ametniku arvamist selles asjas.
Politseinik.

Veel kord sõjariistade tarvitamisest.

Kui hra H. K. „E. P.“ nr. 10 arvab, et
sõjariistade tarvitamise määrused mitu ja
mitu korda vilunud juristide arvustuse
tulest on läbi käinud, seega sisuliselt kül-
lalt lahtiseta ja selged peaksid olema,

siis on siin unustatud üks tähtis asjaolu,
nimelt juhtumised, kus politsei poolt sõ-
jariistade tarvitamine otstarbetu, ise-
gi ülekohtune oli ja sõjariista tarvitaja
selle eest vastust andma pidi. Neil

juhtumistel astus tegevusse vene ajal administratiiv garantii, kus kubermangu valitsuses asi enne läbi vaadati ning kohtu alla anti isik ainult siis, kui ta süü peaaegu täiesti selge. Kõik kahtlased juhtumised sõjariista tarvitamise üle sorteeriti välja ja lõpetati distsiplinaar-korras.

Meil puudub sarnane admin. garantii ning see õigustab ja kohustab meid tähelepanu pöörama asja sisulisele küljele.

On põhjust arvata, et praegustel oludel sõjariistade tarvitamise juures seltskonna vabadus ja õigused kaitstud on. Peaks sõjariistade tarvitamine mõnikord otstarbetult sündima, siis on süüdlaste süü selgekstegemiseks eeluurimise organite võttet küllalt teravad. Kohus käib oma teed, hoolimata meie tahtmisest, heaksarvamisest ja tunnetest. Seisukord on selge: süüdlane sõjariistade valesti tarvitamises langeb kohtu alla. See on esimene seisukoht.

Teine seisukoht on meeskonna kasvatamine, sest igas ametkonnas võib leida isikuid, kelle teadmised sellel alal ei ole küllalt põhjalikud. Siin on tähtis teenijate intellektuaalse külje arendamine, mis tõstaks nende erksust välisilma vastu, looks nendes teravmeelsuse otse nende juhtumiste jaoks, kus sõjariistu on tarvitatud, selle üle hiljem vaidlus tõusnud ja kus sõjariista tarvitajal tuli oma tegu põhjendada ja kaitsta.

Unustatud on kolmas seisukoht, mida võiks meie praeguste seaduste juures siiski veel teha, kui sõjariistade tarvitamine on ette tulnud ja selle tarviduse üle peaks vaidlus ehk kahtlus tekkima.

On selge, et sõjariistade tarvitamise määrus lubab sõjariistade tarvitamise kuritegijate vastu nende kinnivõtmisel, kui nad sõjariistadega end kaitsevad või kui ei ole võimalust põgenejat kuritegijat teisiti kinni püüda. See koht määruses on kahtlust tekitanud seepärast, et ei ole tehtud sõjariist. tarvit. määruses kindlat vahet kuritegija ja väärtegija vahel, sest viimane kõneleb ainult kuritegijast, nimetamata jättes väärtegija. Siin peab üttelema, et kuigi kriminaalseadustes see vahe väga selge, ei või toetuda ometi üks sellele. Kriminaalseadustiku kokkuseadistel oli kõrvaline küsimus, kelle vastu sõjariista tarvitada ja kelle vastu mitte, nagu kõrvaline oli ka see küsimus, kas näit., 15 aastaks sunnitööle mõistetu tööga ka oma aja ära istub või sureb enne.

Kas süüaluse vastu õieti sõjariista tar-

vitatud tema kinnivõtmisel, selleks on olemas peale sõjariistade tarvitamise määruse kriminaalõigusel sügavad printsiibid, mida alati ei suudeta seaduste üksikute §§ seast välja otsida, mis avanevad ainult süsteemi uurimisel. Nende kõrval astuvad aga omalt poolt hoolas ametikohuste täitmine, kartus tegevuseta oleku süüdistuse eest, harilik enesekaitse jne. Tungiksime neis asjaoludes sügavamale, siis leiaksime, et sõjariistade tarvitamise määrus, nagu iga teinegi seadus, kaugeltki endasse kõike ei või mahutada mis tegelikus elus ette tuleb. Siin jääb üle veel suur ja lai ala asjade ülesvõtjatele politsei ametnikkudele. Kui sõjariistade tarvitamise määruse viimane punkt nõuab, et igast sõjariistade tarvitamisest tuleb ajaviitmata ette kanda otsekohele ülemusele, siis ei ole sellega öeldud, et ülemus asja protokolleerimisega oleks lihtsaks teetasandajaks kohtuvõimudele, kelle ülesandeks süüdlast karistada otstarbetu sõjariistade tarvitamise eest.

Peaks sõjariistade tarvitamise kohta hiljem kahtlus ja vaidlus tekkima, kui otstarbekohaselt see sündinud, siis on harilik nähtus, et pärast seda seisukorda täies suuruses raske on ette tuua, mis sõjariista tarvitamise võts välja kutsuda, kui ta esialgselt küllalt selgelt pole kirja pandud. Olukorrad sõjariistade tarvitamisel võivad nii keeruliseks muutuda, et neist hiljemini raske aru saada ja üldnähtus on, et nad kaasa toovad silmapilke ägeduse, mis niisama ruttu hääbub nagu tõusis. Kuid otse sarnased kõrvalised mõjud, millel tihti esimese järgu tähtsus, võivad kõige hõlpsamini tähelepanemata jääda. Siin oleks kasulik sõjariistade tarvitamise korral kõik, mis otsustaval silmapilgul tarvitaja peast välgukiirusel mõttena läbi käinud, täpselt protokolleerida, otse nii nagu kustumata jäljed endale jätab telegrahvi lint iga väikesema käeliigutuse juures. Sellest selukohast vaadates peaks arusaadav olema, et ka määratsevate joodikute ärakoristamisel üsna tahtmatult sõjariistade tarvitamine võib ette tulla.

Sõjariista võib tarvitada kuritegija kinnivõtmisel, kes vägivaldsete tegudega end kaitseb või kui ei ole võimalust põgenejat kuritegijat muude abinõudega taga ajada ja kinni püüda. („R. T.“ nr. 177/178 — 1925. Politseiasutuste kujund, määrus p. 4). U. n. s. määrab kuritegijaks igaühe, kelle süüteo eest karistuseks vangistus kas või kõige alamal määral (u. n.

s. § 20 — kaks nädalat). See maksab ka sarnaste kuritegude kohta, mis muutunud olukorra tõttu aeg ajalt karistusredelist välja langevad, sest täidesaatev ametnik ei saa end juhtida lasta asjaolust, et seadusandlus elujuhtumistele järele ei jõua ja nende taga lonkab ning seega ka politseid lonkama sunnib. Sõjariistade tarvitamise määrus on üldisel kujul ütelda tahtnud, millal võib sõjariistu tarvitada. See on mõnel pool arvamise tekitanud, nagu võiks politsei ainult niipalju sõjariistu tarvitada nagu iga eraisik. See arvamine on vildak ja ainult pealiskauduse tagajärg. Eraisikul puudub igasugune ametkohusline vastutus, ta ei pruugi seda üldgi karta, et teda võidaks süüdistama hakata ametkohuste mittetäitmisel, hooletuses või kurithatlikus lohakuses.

On mitmelt poolt arvamisi toodud, et politsei sõjariistade tarvitamise eel külmaverelsust peab üles näitama ja järele kaaluma, kas ainult veel sõjariista tarvitamine võib seisukorra päästa. (H. K. „E. P.“ nr. 10 — 1927). Külmaverelsus on tarvilik, kuid unustada ei või, et see hea iseloomu joon on tihti põhjalikus vastolus seisukorrast ettekirjutatud talitamise kiirusega. Ei ole kuritegija seisukoht kuriteo suhtes kunagi segasem, kui otse ocluurimise algastetel, kus kaugeltki ütelda ei või, kas iga kinnivõetu kohta kohus ka süüdimõistva otsuse teeb. Algas protsessis ja komplitseeritud olukorras talitamisel on politseil eriline seisukord, mida ei nõuta ühelteki teiselt ametnikult. Ja otse selle olukorra ette toomine pärast sõjariistade tarvitamist peab sündima täies suuruses ja osavalt, nii et sõjariistade tarvitamise otstarbeks tunnustamise all ei kannataks politsei autoriteet.

Niisama on toonitatud, et politsei võiks ja peaks sõjariista tarvitama ainult äärmistel juhtumistel. See väide maksab ainult niipalju, kuipalju igakord sõjariistade tarvitamisel võiks ette näha, et mitetarvitamine kahju toob. Kuid ülisuurt ettevaatust taga ajades võib minna ka liialduseni, mis end hiljem nii ehk teisiti tunda annab. Meie ei saa ja ei või unustada, et politsei tegeline sõjariistadega väljaastumine ei sünni saladuses, vaid siin

on seltskonna silm alati nägemas ja arvustamas. Ja liig suurt ning ülemäärast ettevaatust võib kergesti pidada sõjariistade kandja arguseks, kellel sõjar. küll olemas, kuid kes temaga ometi midagi ei suuda ega tohi peale hakata. Seda võib veel praegugi märgata areteerimistel, kus viisakusest aru saadakse kui võimu nõrkusest. Nii tuleb füüsilise jõuga hiljem seda ära teha hoopis suurema vaevaga, kui oleks kätte saadud õigel ajal maksmapandud psüükilise sunniga.

Ka on mitmelt poolt hääli kuuldavale toodud, et praegune joodikute ärakoristamise viis tuleks muuta. Kuid meie ootame huviga, missuguseid asjalisi väiteid selle vastu võiks ette tuua. Senikaua kui need puuduvad, ei saa ju selle kohta seisukohta võtta. Erapooletult öeldes tuleb praegust korda pidada sarnaseks, mis suuresti aitab liigjoomisele ja temaga kaasaskälvale meelte toorenenemisele tammi vastu ehitada. Ta on kujukas näide, et vähematele süütegudele kiire karistus järgneb ja sellest küljest kõige ideaalsemas kokkukõlas karistusprintsipiidega.

Mitte üheski muus tegevuses ei tule sõjariistade kandja seisukoht heakorra ja julgeoleku kaitsjana nii selgel kujul nähtavale kui sõjariistade tarvitamisel, sest *tema on tegolinc ja kõige mõjuvam astē psüükilise sunni saavutamiseks.* On viimane olemas, siis tuleb kahtlemata tegelise sõjariistade tarvitamist vähem ette. Hea kord ja julgeolek on kõige paremini kindlustatud siis, kui ta põhjeneb inimeste kõikumata arvamisel, et seadusele tuleb alluda vabatahtlikult sunniabinõudeta. Sunnivõim peab sündima küll mahajääjaid edasirühkivale ja heakorra poole tõttavale seltskonnale järele, kuid sunnivõim peab ka hoolitsema, et mahajääjate hulk laviinselt ei hakkaks kasvama. Ja selleks tuleb võimu autoriteeti ikka kõrgel hoida, üheltpoolt meeskonna tubliduse, teiselt poolt temale antava seadusliku kaitse kaudu. Meil tuleb selja taha jätta vaade, mis nivelleerib politseinikku igapäevaseks rea inimeseks, kes ainult selles erineb viimasest, et tal munder seljas ja sõjariist taskus. See vaade tooks meid ainult sinna, kus politsei meeskonnal üksi aritmeetika arvuline tähtsus. M. M.

Oskuskatsetest politseiametnikkudele.

Siseministri käsukirjaga on ellu kutsutud katsekomisjonid, kelle ülesande politseiametnikkudele oskuskatseid korraldada.

Käsukirjast paistab, et oskuskatsed korraldatakse peamiselt alamatele, politseiametnikkudele ja iseäranis konstaablitele, kes pole lõpetanud pol.-kooli kõrgemat klassi ja kelle teoreetilised teadmised seega puudulised võivad olla, kuna nende praktiliste teadmiste kohta kahtlust tekkida ei võiks, sest enamjagu nendest teenib politseis juba vabariigi algpäevilt ja on senini rahuloldavaid tagajärgi oma töös näidanud, välja arvatud mõned üksikud.

Politseikooli lõpetajate praktiliste teadmiste kohta peab aga olema vastupidine arvamine, sest et kool neile neid teadmisi anda ei suuda, kuna neid võimalik omada ainult pikemaajalise teenistusega. On teada juhuseid, kus prefekt kardab määrata pol.-kooli lõpetajat maa-konstaabli kohale, olles arvamisel, et sellel tarvilised praktilised teadmised puudulised ja seepärast iseseisvalt asjaajamiseks maal esialgu kõlbmatu. Tarviliku praktika omamiseks on sageli pol.-kooli lõpetajad paigutatud jaoskondade kantseleide juure lühemaks või pikemaks ajaks ja see on ka häid tagajärgi annud.

Kuivõrd suuri nõudmisi katsekomisjonid katsealustele esitavad, pole ju veel teada, kuid tahaks märkida asjaolusid, mida peaks komisjonid katsumistel arvesse võtma ja nimelt: konstaablid (iseäranis maal), olles koormatud rohke

tööga laialdastes rajoonides, on vaevalt suutnud meeles pidada neid teadmisi, mis nad omasid 3-nädalistel kursustel, rääkimata teoreetiliste teadmiste suurendamisest. Ka pole maakonstaablitel võimalust olnud uemate seadustega tutvumiseks, sest „Riigi Teatajat“ neile ei saadeta ja neil on ka mujalt selle alaline saamine võimatu, kuna linnakonstaablid, olles keskasutuste läheduses, on võinud alaliselt jälgida uusi korraldusi ja tutvuda uemate seadustega ning elades linnas on nad läbi elanud rohkem sündmusi. Arvestades sellega, et katsekomisjoni liikmed, kui vahest võõrad maaoludega ja amettoimetustega, võivad nõuda maakonstaablilt enam seda, milles viimastel vilumus puudub ja sellepärast neid teadmistes nõrkadeks tunnustada.

Mis puutub asjaajajate katsumisesse, siis võib arvata, et neile see katsumine — nende suure vilumuse tõttu keskasutustes — mingisuguseid raskusi ei sünnita, samuti ka kordnikele ja agentidele, sest nende tegevus pole nii laialdane.

Sellepärast oleks soovitatav, et enne katsumisi korraldataks katsumise alla tulevatele konstaablitele veel kursusi, millede lõpus ühtlasi ka teadmistes järelkatsumisi võiks toimetada. Võib arvata, et ka ühenädalistest kursustest palju abi oleks. Ka vallasekretäridele ja kooliõpetajatele korraldatakse iga aasta kursusi, ehkki nende teadmisi ei katsuta. Miks ei võiks siis seda politseiametnikkudele teha, kui nende teadmisi katsuda soovitakse?
Politseinik.

Maa rajooni konstaablite kviitungiraamatuid.

Maa rajooni konstaablite kviitungikontse ja tõendavaid dokumente silmitsedes, paistab nagu ei hoita neid igalpool korras.

Iga kviitungi kontsu kohta peab olema mingisugune tõendus vastuvõetud raha edasiandmise üle. Edasi peavad olema kontsud ja dokumendid nii korraldatud, et kerge oleks üles leida kontsu järele dokument ja dokumendi järele konts.

Sageli tuleb ette, et kontsudel rahasumma on kas noaga kraabitud või kummiga ära hõõrutud ja kirjutatud asemele uus summa, ka on summe musta tindi ja pliatsiga parandatud jne. ilma, et oleks

mingit õiendust tehtud paranduse kohta. Sarnane mahakraapimine ja hõõrumine on täiesti lubamatu. Kui mingisugune viga juhtub, tuleb see punase tindiga parandada ja parandus peab parandaja poolt allkirjaga tõendatud olema.

Mõned konstaablid kirjutavad teksti kontsudel liiga lühidalt, nii et näha pole mis maks üldse vastu võetud. Ka on rahasummad tihti segaselt kirjutatud, nii et neid lugeda sageli võimatu. Näib, nagu oleks unustatud pol. peavalitsuse ringkiri 5. okt. 1926. a. nr. 1601, mis konstaablitele kätte saadetud.

Edasi juhtub, et kviitungikontsude ja

tõendavate dokumentide summad ei vasta üksteisele. On õige, et maksude sissenõudmisel ja protsentide väljaarvamisel sarnaste summade edasiandmise korral kas vallavalitsusele või pankade mõningad vahed võivad tekkida, kuid need vahed reavad lahendatud olema. On näit, rohkem vastu võetud ja vähem edasi antud, siis peab selle ülejäänud raha maksjale tagasiandmise kohta vastav tõendus olema.

Minu arvates tuleks tõendavaid dokumente järgmiselt korraldada. Kõik dokumendid järjekorras nummerdada ja igale dokumendile märkida vastava kontsu number; samuti tuleks ka iga kviitungi kontsu peale dokumendi järjenumber märkida. On ühe dokumendi vastu mitme kviitungi kontsu järele raha edasi antud, siis tuleks kõik kviitungi kontsu numbrid dokumendile märkida, iga kviitungi kontsu numbri alla ka ühtlasi raha summa tähendades. Kviitungikontsul, millede järele raha ühiskviitungi vastu edasi antud, tuleks peale selle veel märkida kassakviitungi kontsude numbrid.

Edasi tuleb konstaablitel kohtuasutuste kirjade põhjal kodanikkudelt tunnistaja päevaraha sisse nõuda ja kviitungiramatust kviitung välja anda. Siin võtavad konstaablid harilikult tunnistaja päevaraha kättesaamise üle allkirja kohtuasutuse vahikirjale ja saadavad viimase täidetult kas jaoskonna komissarile või kohtuasutusele tagasi kuna kviitungikontsu juure mingit tõendust ei jää, et raha välja maksetud. Tehakse küll märkus, et raha allkirja vastu välja antud ja vahet ühes allkirjaga ära saadetud. Seda on aga ikkagi vähe. Pärast katsutakse küll õiendusi saada kohtuasutusest ja jaoskonna komissarilt, kuid see on tülikas ja üleliigne töö. Minu arvates võiks

sarnastel kordadel tunnistaja tasusaajal raha kättesaamise kohta teine allkiri veel kviitungikontsu teisele poolele võtta. Kui rahasaajale seletada milleks teine allkiri tarvilik, siis usun, et keegi seda andmast ei keeldu. J. P.—d.

A r u a n n e .

politseiametnikkude abiandmise kapitali komitee korjanduse kohta, mis siseministeeriumi poolt lubatud 21. augustil 1926 a. nr. 2-80 all.

Prefek' uuri nimetus (kaasaarv. krim. ja poliit. pol.)	Korjand. lehtede arv.	Lehti korj. kao- tanud.	Korjatud. Mk.
Tallinna-Harju prefektuur	220	—	281.780
Tar. u-Valga	185	1	150.013
Pärnu	90	—	28.444
Viljandi	70	—	23.633
Võru-Petseri	135	2	40.236
Rakvere-Paide	115	—	31.219
Lääne-Saare	110	—	55.786
Narva	85	1	31.984
Raudteepolitsei komissar	65	—	87.553
Politseiosakond	27	—	25.375
Politseikool	10	—	250
Kokku	1112	4	756.273

Korjanduse heaks kordaminekuks ei ole suur osa politseiametnikest oma jõudu keelanud. Neile avaldan komitee nimel palju tänu, iseäranis aga järgmistele kaasteenijatele:

Raudteepol. van. kordnik J. Normann, Tartus, poliit. pol. assistent E. Tederson, Tallinnas, poliit. pol. abikomissar R. Uus, Tartus, konstaabel A. Ladvas, Tallinnas, Tallinna-Harju prefekt. asjaajaja E. Klumberg, Tartu-Valga prefekt. H. Kruus, poliit. pol. abikomissar E. Kapsta, Tallinnas, kriminaalpol. assistent P. Steinberg, Tallinnas, Tori rajooni konstaabel M. Lilienthal, Pärnumaal, (on korraldanud loterii-allegrii), Kibekonna rajooni konstaabel J. Aus, Saaremaal (on korraldanud peo-õhtu).

Tallinnas, 31. juul. 1927. a. **N. Reiman.**
Komitee esimees
A. Eichelman-
sekretär.

Ametlik osa.

Politsei peavalitsuse poolt on antud load laskerühmade ja laskemoonaga kauplemiseks:

- 1) Robert Isaki p. Verev'ile — Antsla alevi, Jaani tän. nr. 2, maksvusega 24. juulini 1928. a. ja 2) Karl Tõnise p. Sirgo'le — Kallaste alevi, maksvusega 9. aug. 1928.
- 3) Harald Gustavi p. Vohrmann'ile — Viljandis, Tartu tän. nr. 6-a, maksvusega 6. augustini 1928. a.

4) August Jakobi p. Eiche'le — Võrus, Kreutzvaldi tän. nr. 36, maksvusega 14. juulini 1928. a.

5) Reinhold Jüri p. Pukspuu'le — Rapla alevikus, maksvusega 6. augustini 1928. a.

6) Arnold Karli p. Hausenberg'ile — Tartus, Suurturg nr. 16, maksvusega 14. juulini 1928. a.

Politsei peavalitsuse poolt on luba antud 13. augustil s. a. politseiametnikude ja teenijate abiandmise kapitali komiteele üleriiklise korjanduse toimepanemiseks kapitali suurendamiseks 105 lehega kuni 1. märtsini 1928. a.

Politsei peavalitsuses on registreeritud ajaleht „Tapa Teataja“, hakkab ilmuma Tapal, üks kord nädalas. Väljaandja

ja vastutav toimetaja Edgar Kristjani p. Lageda. Ajaleht „Tapa Teataja“ trükitakse Rakveres „Virulase“ trükikojas.

Politsei peavalitsuses on registreeritud venekeelne ajaleht „Signal“, mis hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas. Väljaandja ja vastutav toimetaja Heinrich Heinrichi p. Pender. Ajaleht trükitakse Tallinnas, B. Beilinsoni trükikojas.

Küsimusi ja kostmisi.

Küsimus nr. 555. Siseministri käsukiri 7. juulil s. a. nr. 72 räägib politseiametnikkude teenistusoskuse kontroleerimisest koha peal, kusjuures I liigi katsekomisjon eksamineerib allkonstaableid, van. kordnikke ja kordnikke, II liigi konstaableid, asjaajajaid ja sekretäre. Palun teatada, kas saab kordnik, kes politseikooli alama klassi lõpetanud, II liigi katseko-

misjoni ees eksami sooritada, vastavalt II liigile, ilma, et oleks politseikooli kõrgemale klassile vastavat haridust. Kui saab, kellele tuleb palvega esineda?

Vastus. Ei saa. Kordnikud, kes politseikooli lõpetanud vähem kui 5 aasta eest, ei kuulu üldse siseministri ksk. 7. VII. s. a. nr. 72 määratud korrastatamisele.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

Meisner, Aleksander Johannese p., hobusepass, v. a. Haljala vallaval. 3. 11. 22 a. nr. 707.
Nuut, Rudolf, välispass, v. a. Eesti konsulaadi poolt Rotterdams 18. 5. 25 a. nr. 74/8.
Ots, Ernst, välispass, v. a. politsei peav. 16.5. 25 a. nr. 1958.
Päädam, Johannes Kristjani p., välispass, v. a. pol. peav. passitoimkonnalt 8. 12. 26 a. nr. 4934. (28434)
Kukk, Gustav, hobusepass.
Kütt, Jakob Kusta p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Soomusrongide diviisi staabi ülemalt 26. 2. 20 a. nr. 1.
Toss, Hans Matsi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahv. kom. 19. 10. 20 a.
Maling, Theodor Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 10. jalaväe polgu ülemalt 3. 9. 23 a. nr. 5682.
Ulpus, Johan Anne p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 3. jalgväe polgu ülemalt 21. 12. 20 a. nr. 18613.

Tiit, Heinrich, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Suurtükiväe 3. grupi ülemalt 10. 8. 20 a. nr. 518.
Belousov, Marie Daaveti t., Nanseni pass, v. a. pol. peaval. 8. 8. 24 a. nr. 11481/23105.
Tellisberg, Mart Mardi p., hobusepass, v. a. Võhmuta vallaval. 15. 12. 25 a. nr. 128.
Johan Jüri p. Septer'i poolt v. a. volikiri Liisa-Olga-Mathilde Johani t. Septer'i nimele 1921. a.
Borisov, Vassili Semjoni p., sõjav. vab. tunnistus nr. 22011.
Borisov, Vassili Semjoni p., hobusepass.
Meindorf, August, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahv. ülemalt 23. 8. 23 a. nr. 8729.
Karlsberg, Karl Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Ratsa rüg. ülemalt 29. 6. 23 a. nr. 6383.
Tiits, Jüri Jaani p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt 12. 8. 22 a. nr. 1033.

- Tiedemann, Karl Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Diistsiplinaar kompanii ülemalt 1. 10. 23 a. nr. 312.
- Jürgenson, Aleksander Mihkli p., laskeriista luba, v. a. Pärnu prefekti poolt 5. 10. 26 a. nr. 2427.
- Reiland, Johannes Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Korraldusval. ülemalt 1. 7. 29 a. nr. 6870.
- Adamson, Herman Mihkli p., kaitsevääst vab. tunnistus, v. a. 10. jalgväe rüg. ülemalt 31. 8. 23 a. nr. 5846.
- Jõuk, August Adu p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 7. 4. 20 a. nr. 19385.
- Lukk, Otto Jaani p., laskeriista luba, v. a. Lääne maak. pol. ülemalt. (6725)
- Olesk, Johannes Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Sõjaväe spordikursuste ülema poolt 16. 9. 20 a. nr. 145.
- Bergert, Karl Aleksandri p., reservi tunnistus, v. a. 1. jalav. rüg. 29. 12. 21 a. nr. 20090.
- Kont, Rudolf Jaani p., reservi tunnistus, v. a. Soomusrong. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 24. 4. 20 a. nr. 7478.
- (7452)
- Alekand, Oskar Jüri p., reservi tunnistus, v. a. 2. jalav. rüg. ülemalt 1920 a.
- Koppelman, Juhan Mardi p., laskeriista luba, v. a. Pärnu prefektilt nr. 396.
- Koppelman, Juhan Mardi p., hobusepass, v. a. Paadremaa vallaval. 22. 5. 24 a. nr. 122.
- Matson, Kirill, laskeriista luba, v. a. Kuresaare jsk. politseikom. 13. 4. 26 a. nr. 277.
- Kuldberg, Ado, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Saaremaa rahvaväe ülemalt 2. 11. 24 a. nr. 557.
- Mikkau, Oskar, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Saare maak. rahvaväe ülem. 6. 12. nr. 2174.
- Tomson, Konstantin, sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. jalgv. polgu ül. 15. 8. 21 a. nr. 2605.
- Muld, Karl Jaani p., laskeriista luba, v. a. Viljandi maak. pol. ülemalt 12. 10. 25 a. nr. 1845. (9207)
- Selberg, Eduard Ado p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. jalgv. polgu ülemalt 20. 8. 21 a. nr. 2602.
- Stepanov, Vassili Stepani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 3. diviisi laatsareti ülemalt 11. 9. 20 a. nr. 7095.
- Nikolaev, Maria Danieli t., Nanseni pass, v. a. politsei peav. 29. 3. 24 a. nr. 5504/8991.
- Lindeberg, Heinrich Aleksandri p., välispass, v. a. pol. peav. passitoim. 1926 a. nr. 4376.
- Jürgenson, Aleksander, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Sõjav. varust.-val. tehnika osak. 18. 9. 20 a. nr. 645.
- Tompach, Johannes Tooma p., v. a. sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viru maak. rahv. ülemalt.
- Kipper, Georg, laskeriista luba, v. a. Tall.-Harju prefekti poolt 28. 5. 26 a. nr. 1901, maksv. kuni 28. 5. 27 a.
- Nieländer, Eduard, hobusepass, v. a. Tallinna linna pol. 2 jsk. ülemalt 13. 12. 20 a. nr. 180.
- Jalkeel, Rudolf Leopoldi p., välispass, v. a. politsei peav. 25. 3. 22 a. nr. 785.
- Lochin, Timofei Jefimi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Transpordi ja Etapi val. 13. 4. 23 a. nr. 1339.
- Abroi, Marie, hobusepass nr. 143.
- Pomm, August, hobusepass nr. 308.
- Õun, August Hendriku p., laskeriista kandmise luba nr. 2318.
- Habakukk, Madis Karli p., hobusepass nr. 2.
- Tõrva, Aleksander Jaagu p., kaitsemaleva tunnistus, v. a. Tartu kaitsemaleva pealiku poolt.
- Parts, Alide, hobusepass nr. 168.
- Tõrva, Aleksander, hobusepass nr. 6.
- Puusta, Richard Augusti p., sõjav. vab. tunnistus, nr. 5915.
- Luike, Rudolf Juhani p., reservi tunnistus, v. a. 3. üksiku jalav. pataljoni ülemalt 4. 10. 23 a. nr. 6892.
- Hermann, Johannes Leena p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Piirivalve valits. 27. 4. 24 a. nr. 3244.
- Riives, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahv. ülemalt 3. 9. 20 a. nr. 21961.
- Kihulane, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 2. div. suurt. 1. grupi ülemalt 3. 9. 24 a. nr. 1503.
- Narits, August Daaveti p., reservi tunnistus, v. a. Kindl. suurt. div. ülemalt 16. 9. 20 a. nr. 1035.
- Vardja, Elmar Augusti p., Tartu ülikooli matriikkel, v. a. Tartu ülikoolist 7. 9. 23 a. nr. 7240.
- Lukas, Hans Hansu p., laskeriista luba, v. a. Tartu-Valga prefektilt 7. 6. 26 a. nr. 1606/10265, maksvusega kuni 9. juunini 1927 a. (5861)
- Ivanov, Jefim Ivani p., Nanseni pass, v. a. politsei peav. 18. 1. 24 a. nr. 1158/1021.

- Jakobson, Julius Aleksandri p., v. a. Ratsa tagavara divisjoni ülemalt 7. 4. 20 a. nr. 1822. (5863)
- Dreving, Vilhelm, Läti pass, v. a. Riia prefektilt 22. 2. 22 a. nr. 197/743.
- Käsper, Rudolf Jaani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahv. ülem. 1924 a.
- Laur, Eduard Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahv. ülemalt 26. 10. 20 a. nr. 25430.
- Petuhov, Ivan Afanasi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 10. jalgväe rüg. ülemalt 5. 5. 23 a. nr. 3603.
- Otter, Jaan Johani p., rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Soomusr. suurtük. divisj. ülemalt 22. 4. 20 a. nr. 1476.
- Sõkov, Ivan, rahvaväest vab. tunnistus, v. a. Rahvav. peakom. poolt 1. 3. 20 a.
- Sujetov, Aleksei, sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tallinna vahipatal. ülemalt nr. 12838.
- Reintmeister, Ernst Konstantini p., reservi tunnistus, v. a. allohv. koolist 9. 7. 20 a. nr. 110.
- Viinson, Villem, laskeriista luba, v. a. Pärnu maak. pol. ülemalt 1926 a. nr. 1199 ja hobusepass. (7474)
- Tanvaldt, Johannes Mardi p., Voori äri tunnistus, v. a. Tallinna linnaval. majandusosak. 15. 2. 21 a. nr. 967.
- Madis, Rudolf Jakobi p., sõjav. vab. dublikaat, v. a. Harju maak. rahv. ülemalt 12. 7. 26 a. nr. 6030.
- Kibovits, Johannes Johani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tall. tagavara polgu ülem. 27. 4. 20 a. nr. 13203.
- Bloch, Isuk Mihaili p., elamisluba, v. a. Siseminist. passiosak. 1921 a. nr. 8698.
- Aule, Jüri Ado p., veksell 4000 m. peale.
- Türk, Hendrik Juhani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Sakala prtisan. polgu ülem. 30. 3. 20 a. nr. 21/2752.
- Moks, Aleksander Hannuse p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Viljandi maak. rahv. ülem. 18. 10. 20 a. nr. 11269.
- Suik, Eduard Mari p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 5. jalav. polgu ülem. 1921 a. nr. 3267/75.
- Huum, Priidu Jakobi p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Kuperjanovi partisaanide polgu ülemalt 28. 4. 20 a. nr. 583.
- Aader, Peeter Fritsu p., hobusepass, v. a. 31. 12. 20 a. nr. 309.
- Kattai, August Jakobi p., hobusepass, v. a. Vastseliina vallaval. 9. 12. 24 a. nr. 78.
- Brasche, Ulrich Arvedi p., kaitseliidu tunnistus, v. a. Sakalamaa kaitsemaleva staabist 25. 1. 26 a. nr. 1797.
- Sabalotnõi, Meinhard Nikolai p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Sõjaväe tehnikakooli ülem. 28. 11. 23 a. nr. 604.
- Ilves, Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 10. jalgväe polgu ülemalt 31. 10. 22 a. nr. 6284.
- Ilves, Johannes Jaani p., hobusepass, v. a. Krüüdneri vallaval. 1. 12. 25 a. nr. 256.
- Oinas, Aksel Aino p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Harju maak. rahv. ülemalt 3. 11. 20 a. nr. 27165.
- Kiising, Arnold Jüri p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. Tartu maak. rahv. ülemalt 8. 4. 26 a. nr. 2238.
- Taagepera sanatooriumi juhatuse nime peale, v. a. laskeriista luba politsei peav. 11. 3. 25 a. nr. 522.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Kull, Arnold Peetri p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 4. 12. 24 a. nr. 1615.
- Naaris, Karl Ado p., v. a. Vana-Vändra vallaval. 17. 1. 20 a. nr. 753.
- Tomasson, Jüri Hansu p., v. a. Tamiste vallaval. 24. 12. 19 a. nr. 80.
- Päärmann, Karl Mihkli p., v. a. Lelle vallaval. 27. 2. 23 a. nr. 29/30819.
- Reinmeller, Johannes Tõnise p., v. a. Märjamaa vallaval. 16. 3. 21 a. nr. 1145.
- Reppo, Jaan Jaani p., v. a. Vigala vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 746.
- Pöld, Viuu Karli t., v. a. Kolovere vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 206.
- Plaamus, Jüri Hansu p., v. a. Märjamaa vallaval. 3. 1. 20 a. nr. 466.
- Mustkivi, Jaan Jüri p., v. a. Vigala vallaval. 9. 6. 27 a. nr. 566.
- Tiits, Jüri Jaani p., v. a. Laimre vallaval. 17. 1. 27 a. nr. 60.
- Tiedemann, Karl Karli p., v. a. Märjamaa vallaval. 19. 10. 23 a. nr. 94.
- Siibo, Jaan Madise p., v. a. Velise vallaval. 7. 9. 20 a. nr. 567.
- Risti, Mihkel Jaani p., v. a. Vigala vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 1987.
- Rotsfeldt, Jüri Madise p., Märjamaa vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 260.
- Kloch, Voldemar Johani p., v. a. Rapla vallaval. 6. 2. 23 a. nr. 64.
- Moore, Kristjan Jaani p., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 1924 a. nr. 1749.

- Laupa, Maria Mihkli t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 655.
 Erastus, Voldemar Tõnise p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 23. 10. 20 a. nr. 14608.
 Tambert, Artur Jüri p., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 7. 1. 25 a. nr. 23.
 Kirikal, Aleksander Antoni p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 9. 4. 20 a. nr. 12222.
 Vilbert, Maria Anna t., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 7488.
 Erikson, Anna Hansu t., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 11. 8. 23 a. nr. 1751.
 Eder, Agathe Hansu t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 29. 3. 20 a. nr. 11880.
 Petlem, Alvine Mihkli t., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 3488.
 Malok, Gustav Jüri p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 9. 5. 22 a. nr. 17693.
 Enni, Anna Jaani t., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 30. 1. 20 a. nr. 2089.
 Siimisker, Oskar Mardi p., v. a. 4 jsk. politseikomissariilt Tallinnas 4. 3. 27 a. nr. 3230.
 Privoi, Peeter Peetri p., v. a. Tallinna linna pol. 4 jsk. ülemalt 20. 1. 23 a. nr. 325.
 Rosenber, Anna Jakobi t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ülemalt 20. 1. 20 a. nr. 8934.
 Ale, Rudolf Jüri p., v. a. 4 jsk. politseikomissariilt Tallinnas 18. 1. 27 a. nr. 2492.
 Hirschmann, Frieda, v. a. Kõrgesaare vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 83.
 Tamlak, Ida Nigula t., v. a. Albu vallaval. 3. 3. 20 a. nr. 8070.
 Ilves, Johannes Jaani p., v. a. Kuigatsi vallaval. 16. 2. 26 a. nr. 28.
 Sarve, Liisa Jaani t., v. a. Holdre vallaval. 17. 2. 22 a. nr. 29.
 Sarve, Peeter Hansu p., v. a. Karksi vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 199.
 Leppa, Julius Kusta p., v. a. Holdre vallaval. 16. 12. 24 a. nr. 4.
 Rulki, Minna Johani t., v. a. Hummuli vallaval. 27. 11. 19 a. nr. 332.
 Mahlapuu, Peedu Peetri p., v. a. Patkõla vallaval. 8. 4. 20 a. nr. 1184.
 Musti, Ljubov Johani t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 1919 a. nr. 7001.
 Tam, Betti-Elfriide Peetri t., v. a. Tõrva alevival. 28. 4. 25 a. nr. 718.
 Süden, Hendrik Johani p., v. a. 30. 4. 20 a. nr. 648.
 Sumbert, Johannes Otto p., v. a. Tõrva alevival. 12. 11. 24 a. nr. 126.
 Kosenkranius, Liisa Jüri t., v. a. Pati vallaval. 1919 a. nr. 42.
 Stamm, Ado Kustase p., v. a. Adovere vallaval. 7. 6. 23 a. nr. 22.
 Vahtrik, Aleksander Mardi p., v. a. Vana-Põitsamaa vallaval. 3. 4. 25 a. nr. 436.
 Palu, Kristine Hansu t., v. a. Raudteede politsei ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 4523.
 Bach, Mihkel Andrese p., v. a. Imavere vallaval. 20. 7. 22 a. nr. 2.
 Kärti, Mihkel Karli p., v. a. Särevere vallaval. 27. 1. 20 a. nr. 1133.
 Barbõ, Artur Jaani p., v. a. Imavere vallaval. 22. 12. 21 a. nr. 144.
 Smironin, Veera Nikolai p., v. a. Iisaku vallaval. 13. 12. 19 a. nr. 465.
 Aug, Elfriide, v. a. Aakre vallaval. 31. 3. 22 a. nr. 2047.
 Uint, Johan Märdi p., v. a. Karksi vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 259.
 Palikarp, Borisov, nr. 428.
 Pill, Volmer Hansu p., v. a. Polli vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 628.
 Püks, Jaak Märdi p., v. a. Karksi vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 33.
 Soonets, Mari Peetri t., v. a. Talli vallaval. 17. 11. 19 a. nr. 718.
 Buschmann, Marie Tõnu t., v. a. Kütivallaval. 9. 10. 20 a. nr. 645.
 Veski, Aleksander Johani p., v. a. Pada vallaval. 27. 11. 23 a. nr. 175.
 Lepmets, Martin Jüri p., v. a. Sõmeru vallaval. 6. 12. 19 a. nr. 550.
 Kilgas, Hermann Joosepi p., v. a. Sõmeru vallaval. 21. 10. 21 a. nr. 1877.
 Kuuse, Johannes Hansu p., v. a. Pada vallaval. 6. 4. 20 a. nr. 1098.
 Hansar, Julius Hansu p., v. a. Kunda-Malla vallaval. 5. 1. 26 a. nr. 570.
 Kalabanova, Anna Peetri t., v. a. Vasknarva vallaval. 28. 11. 19 a. nr. 294.
 Guutmann, Vassili Aleksei p., v. a. Pärsama vallaval. 1. 4. 25 a. nr. 32.
 Prunnes, Karl Madise p., v. a. Kohtla vallaval. 1. 12. 19 a. nr. 121.
 Soobik, Anna Anne t., v. a. Pati vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 306.
 Jurna, Marie Jaani t., v. a. Pati vallaval. 1. 12. 21 a. nr. 875.
 Tiri, Minna Johani t., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 28. 4. 23 a. nr. 39.
 Mikk, Leontine Gustavi t., v. a. Kunda-Malla vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 367.